

RIKSDAGENS SVAR 38/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen, om tillämpning av protokollet och till lag om ändring av lagen om riksdagens justitieombudsman

Ärende

Regeringen har till 2012 års riksmöte överlämnat sin proposition om godkännande av det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen, om tillämpning av protokollet och till lag om ändring av lagen om riksdagens justitieombudsman (RP 182/2012 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 6/2013 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har
godkänt protokollet i propositionen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och om tillämpning av protokollet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i New York den 18 december 2002 antagna fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Den internationella underkommitté som upprättats genom det protokoll som nämns i 1 § har, för att fullgöra sina uppgifter, rätt att göra in-

spektionsbesök på alla de platser under statens jurisdiktion där personer är eller kan hållas frihetsberövade antingen med stöd av ett beslut av en myndighet eller på dess uppmaning eller med dess samtycke eller medgivande.

Den internationella underkommittén ska

1) ha tillträde till alla i 1 mom. avsedda platser med tillhörande utrymmen,

2) få alla uppgifter om hur många personer som hålls frihetsberövade på sådana platser som avses i 1 mom. samt om hur många platser det finns och var de ligger,

3) få alla uppgifter om behandlingen av personer som hålls frihetsberövade på sådana platser som avses i 1 mom. och om under vilka förhållanden de hålls i förvar,

4) ges tillfälle att föra enskilda samtal med frihetsberövade, antingen personligen eller med hjälp av en tolk om så behövs, samt med andra personer som underkommittén anser kunna lämna relevanta upplysningar, och

5) få utse de platser som underkommitténs medlemmar önskar besöka och de personer de önskar intervjua.

3 §

De som ansvarar för de frihetsberövade ska lämna underkommittén det biträde som den behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.

4 §

Om den som ansvarar för en frihetsberövad anser att ett inspektionsbesök av underkommittén på en viss inrättning eller plats inte kan gö-

ras av sådana skäl som är brådsakande och tvingande med hänsyn till det nationella försvaret, den allmänna säkerheten, en naturkatastrof eller allvarliga oroligheter på inrättningen och som tillfälligt förhindrar en inspektion, ska den ansvarige omedelbart meddela statsrådet om detta.

Statsrådet ska skyndsamt fatta beslut om huruvida Finlands regering i enlighet med artikel 14.2 i protokollet ska framställa en invändning mot inspektionsbesöket eller någon åtgärd i anknytning till det.

5 §

Justitieministeriet svarar för samarbetet mellan Finlands regering och den internationella underkommittén samt för de allmänna arrangemangen vid underkommitténs inspektionsbesök i Finland.

För att kunna fullgöra sina uppgifter har justitieministeriet rätt att få sådan information som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten av de myndigheter som avses i 2 § 1 mom.

6 §

Den som har lämnat uppgifter till underkommittén får inte påföras straff eller andra påföljder på grund av detta.

7 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i protokollet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Lag

om ändring av lagen om riksdagens justitieombudsman

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om riksdagens justitieombudsman (197/2002) 5 § och fogas till lagen ett nytt 1 a kapitel som följer:

5 §

Inspektioner

Justitieombudsmannen gör vid behov inspektioner för att göra sig förtrogen med angelägenheter som omfattas av justitieombudsmannens laglighetskontroll. Justitieombudsmannen ska i synnerhet inspektera fängelser och andra slutna inrättningar för att övervaka hur de intagna behandlas samt försvarsmaktens olika enheter och Finlands militära krishanteringsorganisation för att ge akt på hur beväringar och andra som fullgör militärtjänst samt krishanteringspersonalen behandlas.

Vid en inspektion har justitieombudsmannen och en av justitieombudsmannen förordnad tjänsteman vid riksdagens justitieombudsmans kansli rätt att få tillträde till alla den övervakades lokaler och tillgång till den övervakades alla datasystem samt att enskilt få samtala med inspektionsobjektets personal och med dem som tjänstgör eller är intagna där.

1 a kap.

Nationell förebyggande mekanism mot tortyr

11 a §

Nationellt besöksorgan

Riksdagens justitieombudsman är ett sådant nationellt besöksorgan som avses i artikel 3 i det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (FördrS /).

11 b §

Inspektionsuppdrag

Vid utförandet av uppdraget som nationellt besöksorgan inspekterar justitieombudsmannen platser där personer är eller kan hållas frihetsberövade antingen med stöd av ett beslut av en myndighet eller på dess uppmaning eller med

dess samtycke eller medverkan (*verksamhetsställe*).

För att göra en inspektion har justitieombudsmannen och en av justitieombudsmannen förordnad tjänsteman vid riksdagens justitieombudsmans kansli rätt att få tillträde till alla verksamhetsställets lokaler och tillgång till verksamhetsställets alla datasystem samt att föra enskilda samtal med de frihetsberövade och med verksamhetsställets personal och med andra personer som kan lämna upplysningar som är relevanta för inspektionen.

11 c §

Rätt att få uppgifter

Vid utförandet av uppdraget som nationellt besöksorgan har justitieombudsmannen och en av justitieombudsmannen förordnad tjänsteman vid riksdagens justitieombudsmans kansli, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av myndigheter och av dem som driver verksamhetsställena, få uppgifter om hur många de frihetsberövade är, hur många verksamhetsställen det finns och var dessa ligger samt om behandlingen av de frihetsberövade och under vilka förhållanden de hålls i förvar, liksom även andra uppgifter som behövs för uppdraget som nationellt besöksorgan.

11 d §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får justitieombudsmannen oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter om frihetsberövade och om behandlingen av dem och under vilka förhållanden de hålls i förvar till den underkommitté som avses i artikel 2 i det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

11 e §

Rekommendationer

Justitieombudsmannen kan vid utförandet av uppdraget som nationellt besöksorgan lämna de övervakade rekommendationer som syftar till att förbättra behandlingen av frihetsberövade och de förhållanden under vilka de hålls i förvar samt till att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

11 f §

Övriga tillämpliga bestämmelser

På justitieombudsmannens verksamhet som nationellt besöksorgan tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 6 och 8—11 § om den verksamhet som utgör laglighetskontroll.

11 g §

Sakkunniga

Justitieombudsmannen kan anlita sakkunniga vid utförandet av uppdraget som nationellt be-

söksorgan. Justitieombudsmannen kan till sakkunnig utse en person som gett sitt samtycke till det och som har relevant sakkunskap med tanke på det nationella besöksorganets inspektionsuppdrag. Den sakkunnige kan delta i inspektioner som avses i 11 b §, varvid den paragrafen och 11 c § tillämpas på den sakkunniges befogenheter.

När den sakkunnige utför uppdrag som avses i detta kapitel tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på honom eller henne. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

11 h §

Förbud mot påföljder

Den som har lämnat uppgifter till det nationella besöksorganet får inte påföras straff eller andra påföljder på grund av detta.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 5 § träder dock i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 april 2013